

**Sprawozdanie z realizacji *Programu ochrony powietrza dla strefy
aglomeracja białostocka* przyjętego przez
Sejmik Województwa Podlaskiego uchwałą Nr XXVIII/328/09
z dnia 27 kwietnia 2009 r.**

Białystok, maj 2012 r.

1. Przyczyna opracowania programu i obowiązek sprawozdawczości.

W wyniku przeprowadzonej przez Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku rocznej oceny jakości powietrza w województwie podlaskim dokonanej w 2005 roku, miasto Białystok zostało zakwalifikowane jako strefa C, a tym samym Marszałek Województwa Podlaskiego zgodnie z art. 91 ust. 1 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) został zobligowany do opracowania programu ochrony powietrza (POP). Przyczyną obligującą do stworzenia Programu było wystąpienie w strefie ponadnormatywnych stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10. *Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka* został przyjęty przez sejmik Województwa Podlaskiego uchwałą Nr XXVIII/328/09 z dnia 27 kwietnia 2009 r.

Poniżej została przedstawiona charakterystyka strefy dla której wykonano program ochrony powietrza.

Tabela 1. Charakterystyka strefy dla której wykonano program ochrony powietrza

Nazwa strefy		Miasto Białystok
Kod strefy		4.20.26.61 (nowy kod: PL.20.01.a.01 od 2007 r.)
Na terenie lub części strefy obowiązują dopuszczalne poziomy substancji określone	ze względu na ochronę zdrowia [tak/nie]	Tak
	ze względu na ochronę roślin [tak/nie]	Nie
	dla obszarów ochrony uzdrowiskowej [tak/nie]	Nie
	dla obszarów parków narodowych [tak/nie]	Nie
Agglomeracja [tak/nie]		Tak
Powierzchnia strefy [km ²] (2005 r.)		89
Ludność [tys.] (2005 r.)		292,1

Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka

Zgodnie z *ustawą z dnia 13 kwietnia 2012 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U z 2012 r. poz. 460) - nowelizacja przeprowadzona w związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (zwana Dyrektywą „CAFE”) przyjęto, że dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje nowy podział kraju na strefy. Zgodnie z nowym podziałem przedmiotowa strefa jest obecnie oznaczona jako aglomeracja białostocka, kod: PL2001.

Marszałek województwa zgodnie z art. 94 ust. 2a *ustawy Prawo ochrony środowiska*, co 3 lata, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie z realizacji programów ochrony powietrza. Niniejszy dokument jest pierwszym sprawozdaniem przygotowanym na podstawie ww. art. ustawy z realizacji *Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka*.

2. Wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń i zakres naruszeń dopuszczalnych poziomów substancji.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku na mocy art. 89 *ustawy Prawo ochrony środowiska* wykonuje coroczną ocenę jakości powietrza, na podstawie której dokonywana jest klasyfikacja stref w oparciu o przyjęte kryteria, tj.: dopuszczalny poziom substancji w powietrzu oraz poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego. Kryteria te były i są standardami jakości powietrza, które po określonym terminie nie powinny być przekraczane. Klasyfikację wykonuje się dla wszystkich wspomnianych wcześniej poziomów substancji w powietrzu i jest ona podstawą do podjęcia decyzji o potrzebie zaplanowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie.

Poniżej przedstawiono wyniki klasyfikacji strefy – aglomeracja białostocka dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz zestawienie ilości sytuacji przekroczeń stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10.

Tabela 2. Wynikowe klasy strefy aglomeracja białostocka w latach 2005-2011 - dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna dla strefy z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy		Miasto Białystok/ aglomeracja białostocka						
Kod strefy		4.20.26.61 (od 2007 r. – PL.20.01.a.01.)/ PL2001						
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy	SO ₂	A	A	A	A	A	A	A
	NO ₂	A	A	A	A	A	A	A
	PM10	C	C	A	A	A	A	C
	Pb	A	A	A	A	A	A	A
	C ₆ H ₆	A	A	A	A	A	A	A
	CO	A	A	A	A	A	A	A
	O ₃	A	A	A	A	A	A	A
Klasyfikacja ogólna		C	C	A	A	A	A	C
Działania wynikające z klasyfikacji	1. Program ochrony powietrza oraz kontynuacja badań do oceny pyłu PM10 2. Kontynuacja badań do oceny stężenia SO ₂ , NO ₂ , O ₃ , NO _x , NO ₂ , CO i C ₆ H ₆ – pomiar w aglomeracji na stacjach automatycznych 3. Wzmocnienie systemu oceny stężeń poprzez pomiar pyłu PM 2,5							

Źródło: WIOŚ Białystok

Tabela 3. Zestawienie ilości sytuacji przekroczeń stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10, które zanotowano w latach 2005-2011 na stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie aglomeracji białostockiej.

Rok	Adres stacji pomiarowej, miejsca pomiaru stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10	liczba dni z przekroczeniem normy dobowej
2005 r.	ul. Legionowa 8	41
2006 r.	ul. Legionowa 8	68
2007r.	ul. Legionowa 8	22
2008 r.	ul. Legionowa 8	19
2009 r.	ul. Legionowa 8	32
	ul. Waszyngtona 16	26
2010 r.	ul. Waszyngtona 16	25
2011 r.	ul. Waszyngtona 16	18
	ul. Warszawska 78A /pomiar od 2011r. /	52

Źródło: WIOŚ Białystok

W 2011 roku na nowej stacji pomiarowej przy ul. Warszawskiej 57A zanotowano przekroczenia stężeń 24-godzinnych pyłu PM10, a liczba dni z przekroczeniem normy dobowej była większa od dopuszczalnej (35 dni dopuszczalnych) wartości częstości przekraczania. Należy jednak zaznaczyć, że stacja ta funkcjonuje w sieci monitoringowej od 2010 roku, a pomiar pyłu PM10 był dokonywany po raz pierwszy w 2011 roku. Wskazane jest potwierdzenie uzyskanych badań dalszymi pomiarami.

3. Sprawozdanie z realizacji podjętych działań ograniczających emisję substancji do powietrza wyznaczonych w Programie ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka.

Zaproponowane do realizacji działania naprawcze w ramach programu ochrony powietrza dotyczą zadań zmierzających do ograniczenia emisji liniowej (budowa i modernizacja dróg oraz dodatkowe czyszczenie ulic i odcinków dróg „na mokro”) oraz powierzchniowej czyli emisji z sektora bytowo-komunalnego (termomodernizacja budynków, wymiana kotłów węglowych na niskoemisyjne oraz wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych lub pomp ciepła, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej). Wynika to z faktu, że te rodzaje emisji w największym stopniu odpowiadają za wielkość stężeń imisyjnych w Białymstoku. Zaproponowane działania naprawcze w Białymstoku mają być realizowane przez okres 12 lat (tj. 2009 - 2020). W tym czasie powinny zostać przeprowadzone działania w zakresie redukcji emisji liniowej i powierzchniowej. Zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami konieczne działania muszą objąć lokale o łącznej powierzchni 26 370 m² (stanowi to ok. 0,4 % zasobów mieszkaniowych w Białymstoku).

W kolejnych podrozdziałach przedstawiono szczegółowe zestawienie wykonanych już zadań.

3.1 Realizacja zadań w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej.

Realizacja zadań w zakresie organu emisji powierzchniowej obejmowały zadania z zakresu termomodernizacji budynków, wymiany kotłów węglowych na niskoemisyjne oraz wykorzystania alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych lub pomp ciepła.

Tabela 4. Termomodernizacji budynków, wymiany kotłów węglowych na niskoemisyjne oraz wykorzystania alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych lub pomp ciepła.

Środki wydatkowane na realizację zadań	Termomodernizacja budynków i wymiana kotłów węglowych na niskoemisyjne	Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych lub pomp ciepła.
Wartość całkowita zrealizowanych zadań	50 447 966,32 zł.	3 308 600,00 zł.
Dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego	2 858 922,81 zł.	-
Dofinansowanie/dopłata do kredytu ze środków WFOŚiGW w Białymstoku	5 928 090,18 zł.	-

Źródło: WFOŚiGW w Białymstoku, UMWP w Białymstoku

W latach 2009 – 2011 realizowane były też przez MPEC Białystok podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej 17 obiektów o łącznej powierzchni 58 991,33 m². W wyniku tych działań zlikwidowano indywidualne źródła ciepła o łącznej mocy cieplnej ok. 5 MW, co dało obniżenie emisji pyłu PM10 o ok. 34,81 Mg/rok.

3.2 Realizacja zadań w zakresie ograniczenia emisji liniowej.

Realizacja zadań w zakresie organu emisji liniowej obejmowała budowę i modernizację dróg.

Tabela 5. Budowa i modernizacji dróg

Nazwa inwestycji	Etapy realizacji	Poniesione koszty 2009-2012 (do 29.02.2012r.)		
Budowa tzw. Trasy Generalskiej (I i II) etap				
1	Przebudowa ul. Gen. S. Maczka (odc. od ul. Gen. F. Kleeberga do ul. Gen. Wł. Andersa)	zakończona	166.022.739	budżet miasta, środki unijne
	Przebudowa ul. Gen. Wł. Andersa	w trakcie realizacji	2.215.641	
	Budowa przedłużenia ul. Gen. Andersa (odc. od ul. Wasilkowskiej do ul. Baranowickiej)	w trakcie realizacji	12.475.261	
	Przebudowa ul. Gen. F. Kleeberga (odc. od granicy miasta do ul. Gen. Maczka)	dokumentacja w przygotowaniu	1.613.576	
Poprawa jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego Miasta Białegostoku – II i III etap (modernizacja dróg):				
II Etap:				
2	Modernizacja ul. Produkcyjnej (odc. od ul. Konstytucji 3-go Maja do ul. Gen. Wł. Maczka),	zakończona	24.046.242	budżet miasta, środki unijne
	Modernizacja ul. Antoniukowskiej, ul. Antoniuk Fabryczny (odc. od ul. Konstytucji 3-go Maja do ul. Antoniukowskiej) i ul. Knyszyńskiej		42.490.304	
	Dokończenie obwodnicy śródmiejskiej (tzw. Trasy Kopernikowskiej)		31.412.290	
III Etap:				

Nazwa inwestycji		Etapy realizacji	Poniesione koszty 2009-2012 (do 29.02.2012r.)	
	Przebudowa Al. J. Piłsudskiego (odc..od Placu A. Lussy do Placu Dmowskiego) wraz ze skrzyżowaniem ul. Sienkiewicza z Al. Piłsudskiego	dokumentacja (ogłoszony przetarg na realizację)	1.026.137	
3	Trasy cięciwowe i wyprowadzające ruch z miasta (modernizacja ul. Wiejskiej)	zakończona	13.391.440	budżet miasta, środki unijne
4	Przebudowa drogi krajowej nr 65 w ciągu ulic Ciołkowskiego i Baranowickiej	zakończona	19.898.495	budżet miasta, środki unijne
6	Budowa przedłużenia ul. Piastowskiej (odc. od ul. Mieszka I do ul. Wysockiego)	w trakcie realizacji	76.348.600	budżet miasta, środki unijne
7	Budowa Centralnego Węzła Komunikacyjnego:	ogłoszony konkurs na opracowanie koncepcji		budżet miasta
	Przebudowa skrzyżowania ul. Boh. Monte Cassino i ul. Kopernika oraz przebudowa ul. Boh. Monte Cassino		182.130	
8	Połączenie komunikacyjne ze stolicą (przebudowa ul. A. Mickiewicza i K. Ciołkowskiego)			budżet miasta, środki unijne
	ul. A. Mickiewicza	zakończona	26.995.703	
	Przebudowa ul. Wiadukt, przebudowa ul. Ciołkowskiego od ul. Wiadukt do ul. Sławińskiego, budowa dwóch wiaduktów nad linią kolejową, budowa ul. Sławińskiego od ul. Kawaleryjskiej do ul. Ciołkowskiego	w trakcie realizacji	983.465*	budżet miasta, środki unijne
9	Al.1000-lecia PP (odc. od ul. Gen. Maczka do granicy miasta)	zakończona	21.874.391	budżet miasta
10	Modernizacja ul. Wasilkowskiej (odc. od ul. Andersa do ul. Towarowej) oraz ul. Sienkiewicza (od ul. Wasilkowskiej do ul. Ogrodowej)	zakończona	24.557.895	budżet miasta
11	Przebudowa ul. Legionowej na odcinku od ul. MC Skłodowskiej do ul. Pałacowej z chodnikami i sygnalizacją	zakończona	10.557.600	budżet miasta

Źródło: Urząd Miasta Białegostoku

Ponadto zrealizowano zadania z zakresu dodatkowego czyszczenie ulic i odcinków dróg „na mokro”.

Tabela 6. Dodatkowe czyszczenie ulic i odcinków dróg „na mokro”

Czyszczenie ulic i odcinków dróg	Poniesione koszty w latach	
	2009-2012 (do 28.02.2012r.)	Ilość prac 2011 rok
27 Lipca	6 498,49	15
Dojlidy Fabryczne	9 086,85	14
Gen. Wł. Andersa	78 462,88	14
Kawaleryjska	21 821,10	15
Pogodna	16 315,26	14
S. Żeromskiego	16 418,22	14
Składowa	27 421,83	14
W. Sławińskiego	14 678,17	14
W. Wysockiego	16 576,70	15
Wasilkowska	19 584,47	17
Wiejska	24 384,04	14
Wł. Raginisa	45 947,00	15
Mazowiecka	40 299,22	17
Legionowa	29 084,25	17
RAZEM	366 578,48	

Źródło: Urząd Miasta Białegostoku

4. Podsumowanie i wnioski

Zgodnie z art. 94 ust. 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) marszałek województwa, co 3 lata, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie z realizacji programów ochrony powietrza. *Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka* został przyjęty przez sejmik Województwa Podlaskiego uchwałą Nr XXVIII/328/09 z dnia 27 kwietnia 2009 r. Przedstawione sprawozdanie jest wypełnieniem nałożonego na marszałka województwa obowiązku prawnego i jest pierwszym sprawozdaniem z realizacji ww. Programu.

Realizacja zaproponowanych w *Programie ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka* działań przewidziana jest do roku 2020 i dopiero wówczas należy spodziewać się znacznej poprawy jakości powietrza. Dotychczasowe wyniki monitoringu poziomów substancji w powietrzu prowadzonego przez Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku dowodzą iż osiągnięta, w wyniku zrealizowanych już działań, redukcja emisji zanieczyszczeń jest niewystarczająca i konieczne jest kontynuowanie podjętych już działań naprawczych oraz badań monitoringowych w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 w powietrzu.